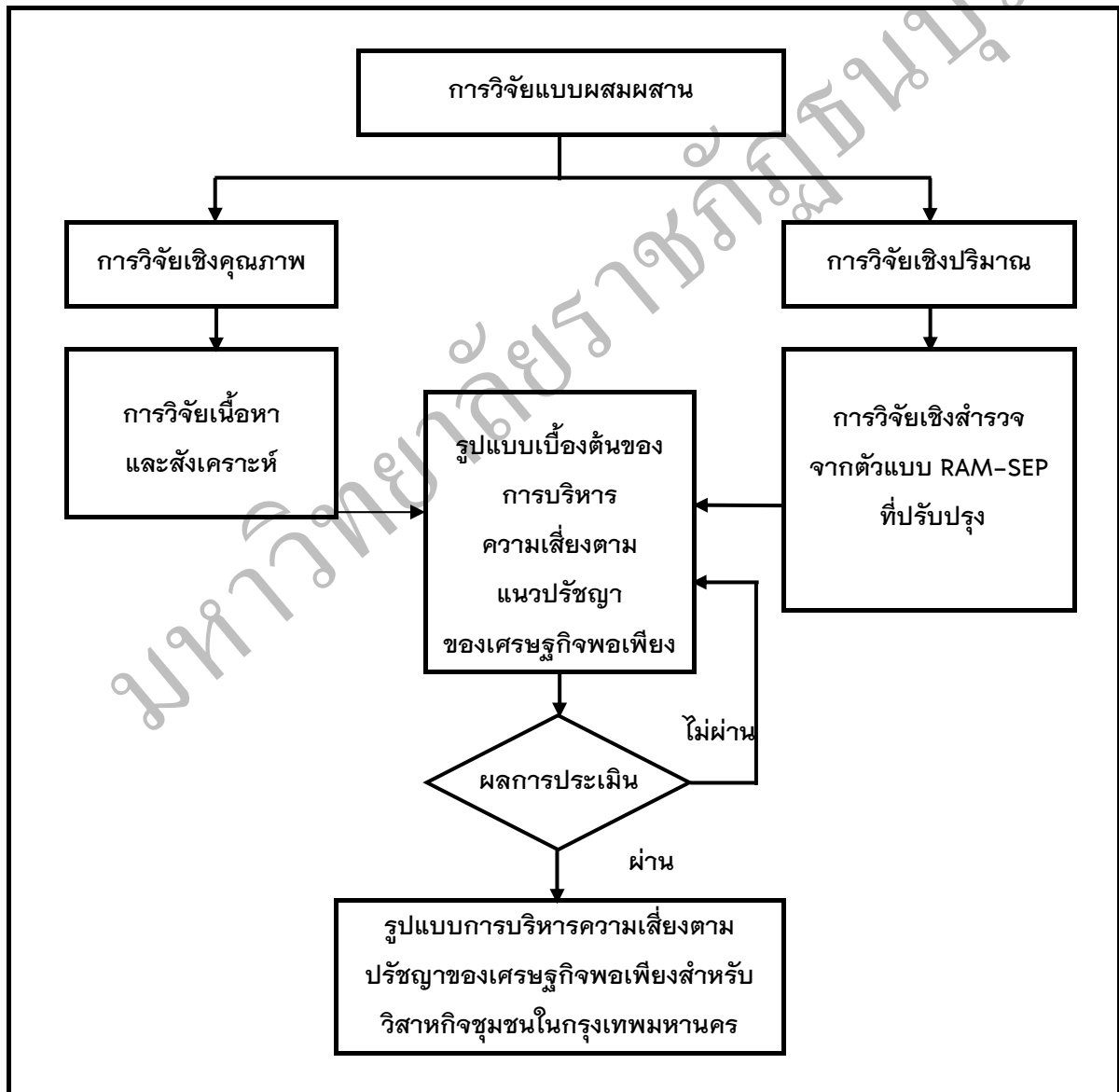

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ได้กำหนดให้กรอบของการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยมีทั้งวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ โดยประยุกต์ตัวแบบการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Risk Assessment Model as Sufficiency Economy Philosophy : RAM-SEP) มีกรอบการดำเนินการวิจัยดังแสดงตามภาพ 5 ดังนี้

ภาพ 5 กรอบวิธีการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนจัดตั้งในกรุงเทพมหานคร พื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 15 เขต รวมทั้งสิ้น 138 แห่ง (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2558) โดยมีคณะกรรมการบริหารวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้แทนในการให้ข้อมูลในการวิจัย ดังแสดงตามตาราง 5 นี้

ตาราง 5 จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่เป็นประชากรของการวิจัย

วิสาหกิจชุมชน	จำนวน(แห่ง)
1. เขตธนบุรี	12
2. เขตบางกอกใหญ่	2
3. เขตคลองสาน	7
4. เขตตลิ่งชัน	10
5. เขตบางกอกน้อย	7
6. เขตบางขุนเทียน	2
7. เขตภาษีเจริญ	23
8. เขตหนองแขม	11
9. เขตราชบุรีบูรณะ	3
10. เขตบางพลัด	2
11. เขตจอมทอง	4
12. เขตบางแค	30
13. เขตทวีวัฒนา	6
14. เขตทุ่งครุ	14
15. เขตบางบอน	5
รวมทั้งสิ้น	138

ทั้งนี้ ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่ได้นำเสนอไว้ปี 2557 วิสาหกิจชุมชนจากสำนักงานเกษตรเขตตลิ่งชันและเขตทวีวัฒนา มีจำนวนทั้งสิ้น 144 แห่ง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลปี 2557 ดังนั้น จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่ได้มาต่ออายุของกิจการในปี 2558 จึงลดลงจำนวน 6 แห่ง

นั่นคือ จากจำนวนวิสาหกิจชุมชนในปี 2557 มีจำนวน 144 แห่ง ในปี 2558 จึงเหลือเพียง 138 แห่ง และเป็นประชากรของงานวิจัยนี้

กลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนที่สุ่มมาจากประชากร โดย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพกำหนดตัวอย่างจำนวน 10 แห่ง เน้นวิสาหกิจชุมชนที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีกำหนดรายชื่อของวิสาหกิจชุมชนที่มีการประกอบกิจการที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นจึงได้โทรศัพท์นัดหมายผู้บริหารหรือผู้แทนของวิสาหกิจชุมชนที่สามารถให้ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยกำหนดเวลาและสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้วิสาหกิจชุมชนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1.1 วิสาหกิจชุมชนสหอาชีพหลายส์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายภูริพงศ์ วงศ์ไพศาล ผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน

1.2 วิสาหกิจชุมชนบ้านหัตถกรรม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายสุรชัย รุณบุญรอด ผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน

1.3 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษบางแคเหนือ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายศรัณู เซาท์แซมซัน ผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน

1.4 วิสาหกิจชุมชนภรณ์พัทธ์ทองมีฉนวน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นางภรณ์พัทธ์ ผลอินทร์หอม ผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน

1.5 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกจำปีหนองแขม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คุณพยุง หนูแย้ม ประธานวิสาหกิจชุมชน

1.6 วิสาหกิจชุมชนศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายวินัย แก้วคำ ประธานวิสาหกิจชุมชน

1.7 วิสาหกิจชุมชนกัลปพฤกษ์ชนมไทย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นางวิไล อยู่ยงสิน ประธานวิสาหกิจชุมชน

1.8 วิสาหกิจชุมชนน้อยบายศรี ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นางวสุพร วิฑูณมานะชัย ประธานวิสาหกิจชุมชน

1.9 วิสาหกิจชุมชนกล้วยไม้หนองค้างพลู ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายสมศักดิ์ สัจจานุรักษ์วงศ์ ประธานวิสาหกิจชุมชน

1.10 วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรกุสุมา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นางกุสุมา พันธุ์วิเชียร ประธานวิสาหกิจชุมชน

2. การวิจัยเชิงปริมาณกำหนดขนาดตัวอย่างทั้งหมด (n) โดยกำหนดให้เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน (e) = 10% ขนาดประชากรทั้งหมด (N) เท่ากับ 138 วิสาหกิจชุมชน จากสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง ดังนี้ (Cochran, 1977 : 76)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} = \frac{138}{1 + 138(0.10)} = 57.9$$

ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 58 วิสาหกิจชุมชน

2.1) กำหนดขนาดตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportion Sampling) ของวิสาหกิจชุมชนแต่ละเขต ได้จำนวนตัวอย่างวิสาหกิจชุมชน ดังแสดงตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่เป็นตัวอย่างของการวิจัย

ตัวอย่างวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (แห่ง)
1. เขตธนบุรี	5
2. เขตบางกอกใหญ่	1
3. เขตคลองสาน	3
4. เขตตลิ่งชัน	4
5. เขตบางกอกน้อย	3
6. เขตบางขุนเทียน	1
7. เขตภาษีเจริญ	9
8. เขตหนองแขม	4
9. เขตราชบุรีบูรณะ	1
10. เขตบางพลัด	1
11. เขตจอมทอง	2
12. เขตบางแค	15
13. เขตทวีวัฒนา	2
14. เขตทุ่งครุ	5
15. เขตบางบอน	2
รวมทั้งสิ้น	58

เมื่อกำหนดจำนวนวิสาห์กิจชุมชนในแต่ละเขตแล้ว จะทำการกำหนดวิสาห์กิจชุมชนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การสุ่มแบบง่าย

2.2) วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยการใช้ตารางเลขสุ่ม ในขั้นตอนกำหนดวิสาห์กิจชุมชนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล จะนำรายชื่อวิสาห์กิจชุมชนแต่ละเขตมาเรียงลำดับรายชื่อ หลังจากนั้นจะกำหนดวิสาห์กิจชุมชนที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากตารางเลขสุ่ม เมื่อได้รายชื่อวิสาห์กิจชุมชนดังกล่าวแล้วจะกำหนดผู้ให้ข้อมูลการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นผู้บริหารหรือผู้แทน มีความเข้าใจการทำงานของวิสาห์กิจชุมชน ทั้งนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะทำการโทรศัพท์นัดล่วงหน้าพร้อมทั้งส่งแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปยังวิสาห์กิจชุมชนที่กำหนดไว้เพื่อให้ผู้บริหารหรือผู้แทนวิสาห์กิจชุมชนทำการศึกษาก่อน หลังจากนั้นจึงนัดหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงทำให้ได้ครบ 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100 ของตัวอย่าง

จากการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ ได้ข้อมูลเบื้องต้นของตัวอย่าง โดยที่ผู้ตอบแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้ประเมินผลรูปแบบเบื้องต้นการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาห์กิจชุมชนในกรุงเทพมหานครเป็นบุคคลเดียวกัน จึงสรุปข้อมูลคุณลักษณะประชากรได้ตามตารางข้างล่างนี้

ตาราง 7 เพศของผู้ตอบแบบประเมินผลรูปแบบเบื้องต้น

เพศ	ความถี่	ร้อยละ	สะสมร้อยละ
ชาย	20	34.5	34.5
หญิง	38	65.5	100.0
รวม	58	100.0	-

ตาราง 7 จากการนำแบบประเมินผลไปใช้กับวิสาห์กิจชุมชน จำนวน 58 แห่ง โดยแต่ละแห่งจะกำหนดให้บุคคล ซึ่งเป็นตัวแทนของวิสาห์กิจชุมชน จำนวน 1 คน ทำการตอบแบบประเมินค่า (evaluation form) พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.5

ตาราง 8 สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบประเมินผลรูปแบบเบื้องต้น

สถานะ	ความถี่	ร้อยละ	สะสมร้อยละ
- กรรมการของวิสาหกิจชุมชน	19	32.8	32.8
- สมาชิกของวิสาหกิจชุมชน	32	55.2	87.9
- มีใช้กรรมการแต่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับวิสาหกิจชุมชน	7	12.1	100.0
รวม	58	100.0	-

ตาราง 8 ผู้ตอบแบบประเมินผลส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาเป็นกรรมการของวิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 32.8 และมีใช้กรรมการแต่มีส่วนเกี่ยวข้องร้อยละ 12.1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. วิธีการสร้างเครื่องมือ

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1.1 เครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร จะเป็นเครื่องมือที่พัฒนามาจากรูปแบบการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชน (RAM-SEP) ซึ่งเป็นแบบการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ (วรารัตน์ เขียวโพรี, 2558, น.208-227) บูรณาการกับบริบทของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้จะเป็นส่วนหน้าของรูปแบบที่จัดทำไว้เป็นภาคผนวก จ. แล้ว

1.1.2 เครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบเบื้องต้นการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร พัฒนามาจากแบบประเมินรูปแบบเบื้องต้นประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชน ปรับปรุงให้ใช้งานได้ง่าย และสะดวกขึ้น

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเพื่อการวิจัยเรื่องแบบบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร เป็นแบบสัมภาษณ์ที่

พัฒนาจากแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเพื่อการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยบูรณาการบริบทของการบริหารความเสี่ยงของหน่วยธุรกิจต่างๆ และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ลักษณะของเครื่องมือ

2.1 แบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร เป็นทั้งเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูลความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครสามารถใช้ประเมินตนเองและมีคำถามบางส่วนที่ให้ผู้ตอบได้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงไว้ด้วย

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเพื่อการวิจัยเรื่องบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงที่นำมาใช้ในการคัดเลือกกลยุทธ์

2.3 แบบประเมินผลรูปแบบเบื้องต้นการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครจะเป็นแบบ checklist เพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมินได้แสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบเบื้องต้นๆ ที่ผู้ตอบได้ทำการศึกษาก่อนที่จะตอบแบบประเมินผลนี้

3. การตรวจสอบเครื่องมือและการทดลองนำไปใช้งาน

3.1 เครื่องมือทั้ง 3 แบบข้างต้น ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษา ด้านการประเมินความเสี่ยงโรงงานอุตสาหกรรม และมีประสบการณ์โดยตรงกับวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร ให้คำแนะนำเพื่อนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูล สำหรับการเลือกกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจะใช้แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้างในการรวบรวมข้อมูล และการประเมินรูปแบบการบริหารความเสี่ยง เป็นแบบการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารความเสี่ยงเบื้องต้น สำหรับรายละเอียดผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน และผลการวิเคราะห์ข้อมูลตรวจสอบเครื่องมือได้จัดทำเป็นผนวก ก.

3.2 การทดลองนำเครื่องมือไปใช้งาน ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับวิสาหกิจชุมชนที่จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 3 แห่ง ซึ่งผลการทดลองนำไปใช้ผู้แทนของวิสาหกิจชุมชนที่ใช้เครื่องมือดังกล่าวนี้มีความเข้าใจในระดับหนึ่ง อาจเป็นผลมาจากที่วิสาหกิจชุมชนที่นำเครื่องมือไปทดลองใช้ได้ผ่านการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการวิจัยตัวแบบของงานวิจัยที่ผ่านมา

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลมีการดำเนินการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับบริบทวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การบริหารความเสี่ยง การประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาปรับปรุงตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร
2. การรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแบบประเมินความเสี่ยงและแบบบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร
3. การรวบรวมข้อมูลตามแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครกับกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนจำนวน 58 แห่ง
4. การรวบรวมข้อมูลตามแบบการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครกับกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนจำนวน 10 แห่ง
5. การรวบรวมข้อมูลตามแบบประเมินผลรูปแบบเบื้องต้นการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 58 แห่ง แล้วนำมาปรับปรุงเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (content analysis)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ